

Z A P I S N I K

sa 56. sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu održane 16. jula 2014. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 10 minuta.

Predsjedavala je Snežana Jonica, zamjenica predsjednika Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Marta Šćepanović, Husnija Šabović, Milorad Vuletić, Veljko Zarubica, Draginja Vuksanović, Veljko Vasiljević, Vladislav Bojović, Obrad Gojković i Azra Jasavić.

Ispred Radne grupe koja je učestvovala u izradi Nacrta zakona o Sudskom savjetu i Nacrta Zakona o pravima i dužnostima sudija, sjednici Odbora su prisustvovali: Branka Lakočević i Nataša Radonjić, predstavnice Ministarstva pravde, kao i Radule Kojović, Julka Badnjar i Stanka Vučinić, sudije Vrhovnog suda.

Sjednici su prisustvovali i članovi Radne grupe za izradu Nacrta zakona o Državnom tužilaštvu: Stojanka Radović, Miljana Radović, predstavnice Državnog tužilaštva, dok su Branka Lakočević i Nataša Radonjić ujedno i članice prethodne Radne grupe. Takođe, sjednici je prisustvovao Mihael Hausner, pravni savjetnik u Ministarstvu pravde.

Prisustvovao je i predstavnik predlagača Predloga odluke o obrazovanju privremenog Odbora za vršenje nadzora nad radom državnih organa, organa državne uprave i organa lokalne uprave, u pogledu dosljedne primjene zakona u cilju izgrađivanja povjerenja u izborni proces, poslanik Mladen Bojanić.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Za sjednicu je predložen izmijenjen i dopunjen sljedeći

DNEVNI RED:

- 1. Amandmani (3) na Predlog odluke o obrazovanju privremenog Odbora za vršenje nadzora nad radom državnih organa, organa državne uprave i organa lokalne uprave, u pogledu dosljedne primjene zakona u cilju izgrađivanja povjerenja u izborni proces, koje su podnijeli poslanici: Azra Jasavić i Srđan Perić;**
- 2. Konsultativna rasprava sa članovima Radne grupe koja je učestvovala u izradi Nacrta zakona iz oblasti pravosuđa:**
 - **Nacrt Zakona o državnom tužilaštvu;**
 - **Nacrt Zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija;**
 - **Nacrt Zakona o sudovima;**

Predloženi izmijenjeni i dopunjeni dnevni red je usvojen jednoglasno.

PRVA TAČKA – Amandmani (3) na Predlog odluke o obrazovanju privremenog Odbora za vršenje nadzora nad radom državnih organa, organa državne uprave i organa lokalne uprave, u pogledu dosljedne primjene zakona

u cilju izgrađivanja povjerenja u izborni proces, koje su podnijeli poslanici: Azra Jasavić i Srđan Perić;

Poslanica Azra Jasavić obrazložila je podnešene amandmane i navela da je vlast u Crnoj Gori uređena po načelu podjele vlasti na: zakonodavnu, izvršnu i sudsku, te da odnos vlasti počiva na ravnoteži i međusobnoj kontroli. Imajući u vidu činjenicu da Skupština donosi zakone i prati njihovu primjenu, poslanica Jasavić je navela da su predložili da Privremeni odbor ne vrši nadzor, već da prati primjenu zakonodavstva.

Poslanik Mladen Bojanić je naveo da u ime predstavnika predlagača prihvata podnešene amandmane.

Odbor je većinom glasova (5 – glasova „za“ i 3 – glasa „uzdržana“) podržao amandmane poslanika Azre Jasavić i Srđana Perića.

Sa ove sjednice, a u vezi prve tačke, Skupštini je upućen sljedeći:

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU AMANDMANA (3) NA PREDLOG ODLUKE O OBRAZOVANJU PRIVREMENOG ODBORA ZA VRŠENJE NADZORA NAD RADOM DRŽAVNIH ORGANA, ORGANA DRŽAVNE UPRAVE I ORGANA LOKALNE UPRAVE, U POGLEDU DOSLJEDNE PRIMJENE ZAKONA U CILJU IZGRAĐIVANJA POVJERENJA U IZBORNI PROCES, koje su podnijeli poslanici: Azra Jasavić i Srđan Perić

Odbor je u prisustvu većine članova Odbora, predstavnika predlagača i podnosilaca amandmana razmotrio Amandmane (3) na Predlog odluke o obrazovanju Privremenog odbora za vršenje nadzora nad radom državnih organa, organa državne uprave i organa lokalne uprave, u pogledu dosljedne primjene zakona u cilju izgrađivanja povjerenja u izborni proces.

Odbor je **većinom glasova podržao Amandmane (3)** poslanika Azre Jasavić i Srđana Petrića, **sa kojima se saglasio i predstavnik predlagača**, pa isti postaju sastavni dio teksta Predloga Odluke.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine, određena je poslanica Snežana Jonica, zamjenica predsjednika Odbora.

DRUGA TAČKA – Konsultativna rasprava sa članovima Radne grupe koja je učestvovala u izradi nacrtu zakona iz oblasti pravosuđa: Nacrta zakona o državnom tužilaštvu, Nacrta zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija i Nacrta zakona o sudovima

Zamjenica predsjednika Odbora, poslanica Snežana Jonica, na početku je podsjetila na sastanak održan u Ministarstvu pravde, na kojem je dogovoreno da se u sklopu Javne rasprave, održi sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, na kojoj bi se otvorila rasprava o navedenim nacrtima zakona i na taj način obezbijedilo da poslanici budu u prilici da doprinesu kvalitetu konačnih predloga zakona, putem svojih predloga i sugestija.

U okviru sveobuhvatne i konstruktivne rasprave, razmijenjena su mišljenja sa članovima radnih grupa i upućeni određeni predlozi i sugestije članova Odbora, u

odnosu na rješenja sadržana u navedenim nacrtima zakona, a dogovoreno je da će isti, iz razloga racionalnosti vremena i važnosti zakona, biti upućeni i pisanim putem.

Sa ove sjednice, a u vezi druge tačke, Skupštini je upućen sljedeći:

I Z V J E Š T A J S A
KONSULTATIVNE RASPRAVE SA ČLANOVIMA RADNE GRUPE KOJA JE
UČESTVOVALA U IZRADI NACRTA ZAKONA IZ OBLASTI PRAVOSUĐA:

- 1. Nacrt Zakona o državnom tužilaštvu**
- 2. Nacrt Zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija**
- 3. Nacrt Zakona o sudovima**

Na 56. sjednici Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, održanoj 16. jula 2014. godine, realizovana je Konsultativna rasprava sa članovima Radne grupe koja je učestvovala u izradi Nacrta zakona iz oblasti pravosuđa i to: Nacrta Zakona o državnom tužilaštvu, Nacrta Zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija Nacrta Zakona o sudovima, u skladu sa članom 73 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Ispred Radne grupe koja je učestvovala u izradi Nacrta zakona o Sudskom savjetu i Nacrta Zakona o pravima i dužnostima sudija, sjednici Odbora su prisustvovali: Branka Lakočević i Nataša Radonjić, predstavnice Ministarstva pravde, kao i Radule Kojović, Julka Badnjar i Stanka Vučinić, sudije Vrhovnog suda.

Sjednici su prisustvovali i članovi Radne grupe za izradu Nacrta zakona o Državnom tužilaštvu: Stojanka Radović, Miljana Radović, predstavnice Državnog tužilaštva, dok su Branka Lakočević i Nataša Radonjić ujedno i članice prethodne Radne grupe. Takođe, sjednici je prisustvovao Mihael Hausner, pravni savjetnik u Ministarstvu pravde.

Konsultativnu raspravu je otvorila **zamjenica predsjednika Odbora, poslanica Snežana Jonica** i na početku je podsjetila na sastanak koji je zajedno sa predsjednikom Odbora Rifatom Rastoderom imala sa članovima radnih grupa koji su učestvovali u izradi nacrta zakona iz oblasti pravosuđa a koji je održan u Ministarstvu pravde, 2. jula 2014. godine. Na sastanku je dogovoreno da se u sklopu Javne rasprave, održi sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, na kojoj bi se otvorila rasprava o navedenim nacrtima zakona i na taj način pružila prilika poslanicima da o ovim veoma značajnim zakonskim rješenjima daju doprinos i prije podnošenja predloga zakona, putem svojih predloga i sugestija.

U okviru sveobuhvatne i konstruktivne rasprave, razmijenjena su mišljenja sa članovima radnih grupa i dati su određeni predlozi i sugestije članova Odbora, u odnosu na rješenja sadržana u navedenim nacrtima zakona, a dogovoreno je da će isti, iz razloga racionalnosti vremena i važnosti zakona, biti dostavljeni i pisanim putem.

Nakon toga, zamjenica predsjednika odbora, Snežana Jonica, dala je riječ Branki Lakočević, kako bi prisutnima približila tekst Nacrta zakona o sudovima.

U uvodnom izlaganju, Branka Lakočević, član Radne grupe i pomoćnica ministra pravde, predstavila je ključna rješenja sadržana u Nacrtu zakona o

sudovima. Kad je u pitanju osnivanje, organizacija i nadležnost sudova, najzanimljivije novine su izmjene u pogledu nadležnosti sudova za vođenje prekršajnog postupka, kao i reorganizacija privrednih sudova, tako da se osniva jedan Privredni sud u Podgorici za teritoriju Crne Gore, a prestaje sa radom Privredni sud u Bijelom Polju. Takođe, propisana je i da se koncentracija nadležnosti za zaštitu prava intelektualne svojine sa osnovnih sudova prenese na Privredni sud. S tim u vezi, istakla je da ova izmjena predstavlja prvi korak racionalizacije pravosudne mreže. Takođe, Branka Lakočević je istakla da je značajna organizaciona novina i centralizacija nadležnosti za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, ratnih zločina i terorizma u jedno specijalno odjeljenje u Višem sudu u Podgorici, što ima za cilj efikasnije vođenje krivičnih postupaka za najteža krivična djela i specijalizaciju sudija.

Imajući u vidu činjenicu da je tokom Javne rasprave najveću pažnju izazvalo pitanje nadležnosti sudova za vođenje prekršajnog postupka, Branka Lakočević je navela da je osnovno rješenje da se u okviru osnovnih sudova osnuju odjeljenja za prekršaje, gdje bi prekršaji bili u nadležnosti već postojećih osnovnih sudova, a Viši sud bi odlučivao o žalbama protiv odluka osnovnih sudova. Dalje je navela da je alternativa ovom rješenju, osnivanje posebnih sudova za prekršaje i to sa dvije opcije. Jedna opcija je da se osnuju tri posebna suda za prekršaje sa područnim jedinicama, a druga opcija je da se osnuje šest sudova za prekršaje sa područnim jedinicama. Vezano za predloženo rješenje, posebno je istakla da su u posljednje tri godine pratili primjenu važećeg Zakona o prekršajima i napravili detaljne analize koje ukazuju na potrebu izmjena u ovom dijelu.

Značajna novina je promjena nadležnosti za krivično djelo neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga, za koje će biti nadležni osnovni sudovi, a nadležni su viši sudovi do stupanja na snagu predložene izmjene. Takođe, precizirane su odredbe koje uređuju postupak zauzimanja načelnih pravnih stavova, a došlo je i do značajnih izmjena u dijelu unapređenja vršenja poslova pravosudne uprave. Što se tiče finansiranja rada sudova i finansijsko-materijalnog poslovanja, predviđena je novina u pogledu centralizovanog razdjela budžeta, na način što bi se iskazali iznosi koji bi bili opredijeljeni pojedinačno za svaki sud.

Poslanica Draginja Vuksanović je, vezano za organe za prekršaje, stava da je od predloženih opcija najprihvatljivije rješenje da se osnuje šest sudova za prekršaje u šest opština. Međutim, istakla je da bi se javio problem sa udaljenim selima, te je pitanje koliko bi u tom slučaju bilo efikasno privođenje i pokretanje prekršajnog postupka. S tim u vezi, postavlja se pitanje da li će u ostalim opštinama postojati odjeljenja, kako bi to bio prvi korak prije nego se dođe do suda za prekršaje. Takođe, u cilju racionalizacije, predviđeno je da postoji jedan privredni sud, sa sjedištem u Podgorici, pa je pitanje da li ima prostornog kapaciteta za to i šta će biti sa sudijama Privrednog suda iz Bijelog Polja. Dalje je navela da je sporno pitanje dodjele predmeta iz člana 34 stav 2 i mišljenja je da treba da postoji slučajna dodjela predmeta i za sudiju koji je određen da postupa po predmetima iz određene pravne oblasti, u slučaju da nema novoizabranog sudije, a kako nije precizirano da važi metod slučajne dodjele, poslanica Vuksanović je mišljenja da bi to mogla biti „dirigovana“ dodjela predmeta. Poslanica Draginja Vuksanović je navela da se

sljedeća primjedba odnosi na član 36 st. 6 i 8, vezano za oduzimanje dodijeljenog predmeta i prava na prigovor sudije kome je predmet oduzet. Naime, nejasno je šta će se desiti ukoliko prigovor sudije bude osnovan, te da li se pitanje oko zadržavanja izvršenja rješenja odnosi i na hitne slučajeve, pa bi to trebalo precizirati. Na kraju, vezno za član 40, istakla je da je sporna odredba stava 3 da sjednica sudija predlaže zauzimanje i promjenu načelnog pravnog stava, čime dolazi do zadiranja u nezavisnost sudija i postojeća ustavna rješenja.

Poslanica Marta Šćepanović je u svojoj riječi navela da je predložena alternativa dva, da sudovi za prekršaje budu odjeljenja pri osnovnim sudovima, najprihvatljivija. Kada je riječ konkretno o opštini Kolašin, koja je turističko mjesto, poslanica Šćepanović smatra da je neophodno da postoji ili odjeljenje za prekršaje pri osnovnom sudu ili da se zadrži sud za prekršaje područne jedinice. Takođe, potrebno je uzeti u obzir razuđen teren i putnu infrastrukturu, te da je nekome iz udaljenog sela koje pripada opštini Kolašin potreban čitav dan da dođe do Bijelog Polja i nazad, te je zaključak da racionalizacija sudova nikako ne smije ići na uštrb građana. Vezano za specijalističko odjeljenje koje će se formirati, sa nadležnošću da sudi za krivična djela organizovanog kriminala i korupcije, bez obzira na visinu propisane kazne, poslanica Šćepanović je postavila pitanje kako će ovaj sud u praksi voditi slučajeve za krivična djela za koja je predviđen skraćeni postupak, a za koje je zapriječena kazna zatvora do pet, šest godina ili manja novčana kazna. Takođe, oko djelokruga rada sjednice sudija, postavila je pitanje da li su tu mislili na istovrsne predmete, kada se na dobrovoljnoj osnovi dogovaraju kako će postupiti u tim predmetima, kako se ne bi stvarali troškovi strankama. Na kraju, poslanica Šćepanović je zatražila komentar na član 76 stav 2, u kome se navodi da se za kandidate koji su bili sudije za prekršaje u područnim organima za prekršaje i Vijeću za prekršaje neće sprovoditi pisano testiranje u smislu člana 34 Zakona o Sudskom savjetu.

Poslanica Azra Jasavić je postavila pitanje koje su prednosti i mane funkcionisanja prekršajnog sistema, ukoliko bi sudovi za prekršaje bili pri osnovnim sudovima. Vezano za ponuđene alternative, postavila je pitanje da li je namjera da svaki grad ima područnu jedinicu, te da se uporedi šta bi falilo da imamo odjeljenja pri osnovnim sudovima i da se ide ka višem sudu. Što se tiče pravnog stava koji je obavezujući za sve sudove, poslanica Jasavić je mišljenja da je to potrebno našem sistemu, ali je zanima kako će zaživjeti, s obzirom da do sada nije bilo obavezujuće.

Poslanica Snežana Jonica je postavila pitanje gospodinu Mihaelu Hausneru, da prenese iskustvo Republike Hrvatske gdje nije uspio pokušaj spajanja prekršajnih i redovnih sudova, te kakvo je njegovo mišljenje u tom dijelu. S tim u vezi, istakla je da je lično stava da je bolje da postoje specijalizovani sudovi, te da nije za spajanje, iz razloga što se racionalizacija svodi na brojke, a ne na kvalitet. Oko ujednačavanja sudske prakse, poslanica Jonica je postavila pitanje da li je to dovoljno da se dostigne značajno bolji nivo.

Mihael Hausner, pravni savjetnik u Ministarstvu pravde, je odgovorio da spajanje manjih sudova u veće povećava produktivnost, ali treba imati u vidu i regionalni aspekt u Crnoj Gori. Što se Hrvatske tiče, određen je jedan oblasni sud za sva pitanja žalbe vezano za imovinske slučajeve, a slično bi se desilo u Crnoj Gori,

ako bi postojao jedan privredni sud. Prema njegovom mišljenju, najbolji način specijalizacije bi bio kada bi sudije mogle među sobom da se specijalizuju za određene predmete.

Branka Lakočević je odgovorila da su ostavljene alternative da se razgovara i o drugim rješenjima, tako da, kada je riječ konkretno o Kolašinu, u posljednjih pola godine bilo je malo zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, te argumenti i urađene analize vode u predloženom pravcu. S tim u vezi, situacija je sagledana i sa ekonomskog aspekta, a razmišljali su i o specijalizaciji sudija, a ne sudova, pa ako sudije nemaju dovoljno predmeta u radu, drugi dio radnog vremena bi provodili radeći na slučajevima iz druge oblasti. Postojeća mreža sudova nije ekonomski opravdana, zbog neravnomjerno raspoređenog posla, a analize pokazuju da je smanjen broj zahtjeva za sudsko odlučivanje, te je predloženo rješenje prihvatljivo. Na pitanje šta će biti sa sudijama Privrednog suda iz Bijelog Polja, pomoćnica ministra je odgovorila da Ustav određuje da sudija može biti premješten u drugi sud i o tome se vodi računa u skladu sa utvrđenom metodologijom.

Nataša Radonjić, savjetnica u Ministarstvu pravde, navela je da su ključna dva pitanja za budući reformski razvoj prekršajnog sistema, da ljudi koji sude u prekršajnim predmetima, treba da imaju status sudije, kao i da se odredi koji prekršaji zavređuju da budu predmet rada jednog nezavisnog i nepristrasnog sudije. Kada se govori o organizacionom aspektu, u smislu da li da budu odjeljenja, ili specijalizovani sudovi, treba uzeti u obzir podatke koji se prate i ukazuju na to da imamo smanjenje broja krivičnih predmeta u osnovnim sudovima, a veliki broj sudija na 100.000 stanovnika, prema izvještaju Evropske komisije za efikasnost pravosuđa. Iz ovih razloga, značajnija bi bila specijalizacija sudija, nego organa, naglasila je Nataša Radonjić. Kada je riječ o pitanju oduzimanja dodijeljenih predmeta, odgovorila je da se time ne narušava metod slučajne dodjele predmeta, jer taj sudija sigurno ne bi znao da će se desiti određena situacija. Takođe, ovdje se radi o poštovanju pomenute specijalizacije, jer bi taj sudija posjedovao specijalizovano znanje iz određene oblasti, što ne bi bio slučaj sa sudijom kome bi predmet bio slučajno dodijeljen. Vezano za pitanje prigovora koji ne zadržava izvršenje rješenja, odgovorila je da norma od ranije postoji u zakonskom tekstu i polazi se od razloga zbog kojih se predmet oduzima, te je logika da je sudija neopravdano postupao u predmetu, što znači da je imao šansu da postupi kako treba, a u ovom periodu mu se ne ostavlja prostor da dalje nastavi da radi na predmetu. Nataša Radonjić je na pitanje oko zauzimanja pravnog stava, odgovorila da je to vezano isključivo za sudsku praksu i jedinstvenu primjenu. Što se tiče ponuđenih alternativa koje se odnose na osnivanje posebnih sudova za prekršaje, naglasila je da su u tom dijelu ponuđene dvije opcije – jedna je osnivanje tri suda za prekršaje i to u: Bijelom Polju, Budvi i Podgorici sa područnim jedinicama, a druga opcija je da se osnuje šest sudova za prekršaje u: Baru, Bijelom Polju, Budvi, Nikšiću, Podgorici i Herceg Novom sa područnim jedinicama.

Julka Badnjar, član Radne grupe i sudija Vrhovnog suda i član Radne grupe, vezano za zauzimanje pravnog stava, mišljenja je, da takva odredba treba da postoji, jer imamo sudove u kojima se po istoj stvari donose različite odluke, što dovodi do nepovjerenja građana u sudove.

Poslanica Draginja Vuksanović je u komentaru navela da raspoređivanjem sudija u drugi sud opet može doći do povećanja troškova, zbog plaćanja troškova putovanja i dnevnica. Vezano za dodjelu predmeta na predloženi način, istakla je da ostaje pri stavu da je to „dirigovana“ dodjela predmeta, i šta može rukovoditi predsjednika suda da u odjeljenju sa pet sudija iz određene oblasti, predmet dodjeli baš jednom sudiji, te zašto se makar tu ne bi odredio sistem slučajne dodjele. Takođe, dodala je da je mišljenja da prigovor treba da zadržava izvršenje rješenja, jer ako je postupak sudije bio neopravdan, onda mu i ne treba davati pravo na prigovor.

Poslanica Azra Jasavić je zamolila članove Radne grupe da dodatno razmisle u pravcu da je ujednačavanje sudske prakse stvar Vrhovnog suda i dala je dodatne sugestije na način da u različitim sudovima, po istoj stvari, može doći do različitih stavova i odluka, te da i u tom dijelu preciziraju odredbu, kako ne bi dolazili u ovakvu situaciju.

Poslanik Milorad Vuletić je postavio pitanje kakva će biti sudbina zaposlenih u organima za prekršaje koji se ukidaju, u odnosu na dvije predložene opcije. S tim u vezi, istakao je značaj racionalizacije i povećanje kvaliteta i efikasnosti rada sudova.

Branka Lakočević je odgovorila da se u toj situaciji primjenjuje Zakon o državnim službenicima i namještenicima, te da će npr. osnovni sudovi, u zavisnosti od potrebe, preuzeti dio službenika i namještenika. Ostali će se putem internog oglasa zapošljavati u organima gdje bude postojala potreba. Kada su u pitanju sudije, procedura je da Sudski savjet donosi odluku o broju sudija i ulazi se u postupak izbora.

Poslanik Husnija Šabović je u svojoj riječi postavio pitanje da li se reformom pravosudnog sistema, koja podrazumijeva racionalizaciju, povećava jaz u nerazvijenim opštinama, na način što djeca koja završe pravni fakultet, nemaju uslova da rade u mjestu u kome su rođeni i gdje su se opredijelili da žive i rade. S tim u vezi, istakao je da nije neopravdano, metodom centralizacije, doprinijetu kvalitetu, ali time ne treba uzimati priliku djeci iz nerazvijenih opština da se visoko obrazuju, tako da će on lično uvijek podržavati metode reforme koje daju šansu nerazvijenim opštinama i ostavljaju stimulans bavljenja naukom u različitim oblastima. Na kraju, naveo je da se ne mora sve po šablonu harmonizovati, već bi reforme trebalo prilagoditi našim uslovima i izjednačiti razvijenost manjih opština u Crnoj Gori.

Nataša Radonjić je odgovorila da smo mi svi građani Crne Gore i kriterijum pri zapošljavanju mora biti rezultat i ocjena profesionalne sposobnosti, a ne mjesto odakle ko dolazi, tako da se nikome ko je iz Podgorice ne može oduzeti pravo da konkuriše i bude izabran u Plavu.

Branka Lakočević je, vezano za mjesto sjedišta suda, odgovorila da brojke govore za sebe i zato je data analiza, kako sudija iz Plava sa 50 predmeta u radu, ne bi imao istu platu kao sudija iz Podgorice sa 2.000 predmeta, iz razloga što smo previše siromašna zemlja da sebi dozvolimo luksuz da pojedine sudije nemaju posla.

Poslanik Husnija Šabović je odgovorio da razumije razloge racionalizacije, ali je njegovo izlaganje bilo u pravcu da se ostave institucionalne pretpostavke da djeca imaju priliku da se usavršavaju i bave naučnom djelatnošću i u manjim mjestima. Dalje je naveo, da je tačno da to iziskuje veće troškove, ali ne treba zaboraviti činjenicu da država ima veće gubitke zbog postojanja nerazvijenih opština.

Poslanica Marta Šćepanović je, oko pravila mjesne nadležnosti u Višem sudu i osnivanja specijalizovanog odjeljenja za krivična djela organizovanog kriminala i korupcije, bez obzira na visinu propisane kazne, dodatno postavila pitanje kako će se to primjenjivati u praksi za krivična djela sa skraćenim postupkom ili zapriječenom kaznom do pet godina zatvora i novčanom kaznom. Takođe, pitanje je da li će to dovesti do situacije da će specijalizovano odjeljenje, upravo zbog velikog broja navedenih predmeta, u izvještajima o radu sudova imati veći broj predmeta, a ne znamo kakvi će biti rezultati po prijavama.

Radule Kojić, član Radne grupe i sudija Vrhovnog suda, odgovorio je da pitanje specijalizovanog odjeljenja još uvijek nije izdefinisano, jer je u toku izrada Nacrta zakona o specijalnom tužilaštvu, u kome će biti precizirane nadležnosti. Razlog zbog koga su se opredijelili da sva djela iz oblasti korupcije budu u nadležnosti Višeg suda u Podgorici je to što postoji veliko interesovanje javnosti za ovu oblast, te su navedena krivična djela htjeli podići na veći nivo, na način da o njima odlučuju ljudi koji su stručniji i sa više radnog iskustva i tako bi se formirala jedinstvena sudska praksa koja će se na jednom mjestu primjenjivati. Što se tiče konkretno specijalizovanog odjeljenja, mišljenja je da sva krivična djela korupcije treba da budu u nadležnosti jednog odjeljenja. Međutim, u Specijalnom tužilaštvu postoji stav da bi to bio preširok obim krivičnih djela, te da bi u njihovoj nadležnosti trebalo da ostanu samo krivična djela organizovanog kriminala i najtežih oblika korupcije, a do konačnog stava i najboljeg rješenja će se doći daljim razmatranjem u Radnoj grupi. Takođe, istako je da je dobro što je promijenjena nadležnost u odnosu na krivično djelo neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, čime dolazi do stvaranja jedinstvene prakse, što vodi ka stvaranju efikasnijeg pravosuđa.

Branka Lakočević je u završnom komentaru dodatno pojasnila da neće doći do opterećenja u radu specijalizovanog odjeljenja, a razlozi za takav predlog su specijalistička znanja, ujednačavanje prakse i efikasnije postupanje. Vezano za član 40 i sjednicu sudija, navela je da oni treba da razmatraju pitanja kada se radi o neujednačenoj praksi, uz mogućnost da mogu uputiti zahtjev Vrhovnom sudu, ukoliko ne dođu do zajedničkog rješenja.

Zamjenica predsjednika Odbora, poslanica Snežana Jonica, je istakla da je ovim zaokružena rasprava o Nacrtu zakona o sudovima i dala riječ Branki Lakočević, članu Radne grupe, da obrazloži Nacrt zakona o državnom tužilaštvu i Nacrt zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija, pri čemu je podsjetila na dogovor da se objedini rasprava o navedenim nacrtima zakona.

U uvodnom izlaganju, Branka Lakočević, član Radne grupe i pomoćnica ministra pravde, istakla je da predloženi nacrti zakona nose značajne novine kada je u pitanju izbor sudija, kako u samoj proceduri, tako i u pogledu uslova, zatim u dijelu napredovanja, ocjenjivanja i disciplinske odgovornosti. Kada je u pitanju izbor predsjednika sudova, osim uslova, određeni su kriterijumi za izbor. U tom dijelu imamo dvojaku ulogu predsjednika suda, kao sudije i kao menadžera, odnosno nekog ko će se baviti organizacijom rada suda, te će morati da podnosi program rada za mandat na koji se bira i moći se da bude izabran samo dva puta uzastopno. Drugi dio izmjena odnosi se na ocjenu njegovog rada, što znači da će se predsjednik suda birati iz reda sudija tog suda za koji se bira. Takođe, imamo nekoliko različitih opcija i

nivoa izbora sudija, kao npr. kada se bira sudja osnovnog, upravnog ili privrednog suda, otvoren je izbor za sve kandidate. U nastavku, Branka Lakočević je istakla, kao značajnu novinu, plan zapošljavanja koji se donosi za teritoriju cijele Crne Gore za naredne dvije godine, kojim se mora predvidjeti koliko će sudijskih mjesta i za koje sudove biti slobodno. I u tom dijelu, kada se raspiše javni oglas, imamo dva nivoa novina – ocjenjivanje pravosudnog ispita, odnosno prijemni ispit (tzv. državni ispit) za sve kandidate koji žele da polažu pravosudni. Samo najbolji kandidati će imati mogućnost da pripravnički staž obavljaju u sudu, odnosno tužilaštvu, nakon čega dobijaju ocjenu na pravosudnom ispitu, kao najznačajnijem kriterijumu za izbor, kao i ocjenu sa intervjua. Međutim, za kandidate koji su po starom sistemu položili ispit, predviđeno je posebno testiranje. Nakon toga, Sudski savjet pravi rang listu i bira kandidate i najbolji imaju pravo izbora. Kandidati su obavezni da završe inicijalnu obuku, koja se sastoji od teorijskog i praktičnog dijela i dobijaće ocjenu na kraju, a status kandidata je takođe uređen zakonom. Na kraju, donosi se odluka o izboru i polaže se zakletva. Kada su u pitanju sudije privrednih sudova, navela je da je kraći period inicijalne odluke, kao i za sudije upravnih sudova. Kao važno, pomoćnica ministra pravde je istakla ocjenjivanje sudija, koje se vrši na svake tri godine, a jedino se ne ocjenjuju sudije Vrhovnog suda. Ocjenjivanje se vrši u dvije faze, jedna je kroz izvještaj sudije u kome iznosi svoj rad, a druga je ocjena Vijeća za ocjenjivanje, a konačna ocjena je osnovni kriterijum za napredovanje.

Nataša Radonjić je u nastavku navela da su za Viši, Apelacioni i Vrhovni sud kriterijumi za napredovanje sudija ocjena njihovog profesionalog rada i intervjua. Kao značajnu novinu, istakla je trajno dobrovoljno premještanje sudija, što znači da će se na osnovu internog oglasa, oglašavati slobodne pozicije na koje će moći da konkurišu sudije iz drugih sudova. Takođe, novina predviđena Nacrtom je sistem disciplinske odgovornosti i predviđene su tri vrste disciplinskih prekršaja, kao i disciplinske sankcije, što je ranije nedosajalo u našem sistemu.

Miljana Radović, član Radne grupe i zamjenik VDT-a, u svojoj riječi istakla je da su sve novine koje se tiču izbora sudija, ocjenjivanja i disciplinske odgovornosti identične kod državnih tužilaca, uz određene specifičnosti, što je detaljno razrađeno Nacrtom zakona o državnom tužilaštvu.

Stojanka Radović, član Radne grupe i zamjenik VDT-a, u svojoj riječi podsjetila je da se razlika, u odnosu na sudska rješenja oko izbora, odnosi samo na izbor VDT-a, koji se bira dvotrećinskom većinom u Skupštini, na predlog Tužilačkog savjeta, što je ustavno rješenje, dok se predsjednik Vrhovnog suda bira u Sudskom savjetu, takođe dvotrećinskom većinom.

Poslanica Draganja Vuksanović je iznijela stav da ponuđena zakonska rješenja oko kriterijuma za napredovanje, kao u redu tužilaštva, tako i sudova, nijesu prihvatljiva, iz razloga što se ne dozvoljava napredovanje pravnicima koji do sada nijesu bili sudije ili tužioci, da budu izabrani npr. za sudiju višeg suda. S tim u vezi, postavila je pitanje zašto se i u tom dijelu ne predvidi obavezno testiranje, nego se kao jedan od uslova za izbor sudije višeg suda traži radno iskustvo, kao sudije, u trajanju od najmanje osam godina. Takođe, poslanica Vuksanović je istakla da je mišljenja da to predstavlja „zatvaranje u kaste“ i da, npr. ona koja radi kao profesor, ili advokati i notari, u oblasti pravosuđa moraju da kreću od „prvih stepenica“, te koja su

to uporedna iskustva koja imaju ovakvo zakonsko rješenje. Poslanica Vuksanović je dalje navela da je još problematičnija odredba da sudije Vrhovnog suda ne mogu konkurisati za višeg državnog tužioca, jer se tu traži najmanje osam godina iskustva kao državni tužilac, ali mogu konkurisati za VDT-a, jer se tu traži preko 20 godina iskustva na pravnim poslovima, što je neprihvatljivo. U daljem izlaganju, u dijelu koji se odnosi na predsjednike sudova, istakla je da u našem zakonodavnom sistemu nije prihvaćen menadžer koncept, već je predsjednik suda *primus inter pares*. Ono na šta je potrebno posebno obratiti pažnju je kolizija člana 145, sa članom 141 Zakona o državnom tužilaštvu. Naime, član 145 propisuje da je VDT ovlašćen da preduzima sve radnje za koje je ovlašćen rukovodilac specijalnog državnog tužilaštva, dok mu je članom 141 oduzeta mogućnost da specijalnom tužiocu daje uputstva za postupanje u pojedinim predmetima, te je pitanje da li je to slučajno izostavljeno, iz razloga što se može pogrešno protumačiti. Na kraju, takođe vezano za član 145, koji predviđa da VDT može preuzeti predmet iz nadležnosti Specijalnog tužilaštva ako postoje osnovi sumnje da je rukovodilac ili državni tužilac izvršio krivično djelo iz nadležnosti Specijalnog državnog tužilaštva ili postoje razlozi za izuzeće, poslanica Vuksanović je postavila pitanje šta će se desiti u slučaju da se izvrši krivično djelo koje nije iz domena specijalnog tužilaštva.

Poslanica Marta Šćepanović je u svojoj riječi navela da se, vezano za izbor sudija, stiče utisak da su kandidati koji su polagali pravosudni ispit po starom sistemu na neki način diskriminirani, jer moraju nanovo polagati pisani test, raditi krivične presude i sl. Što se tiče intervjua sa kandidatima, postavila je pitanje da li članovi Sudskog savjeta imaju sposobnost da procijene propisane uslove, koje bi npr. sociolog najbolje mogao ocijeniti. Kada je riječ o obukama, propisan je teorijski i praktični dio, pa je zanimalo koja ovlašćenja ima kandidat za sudiju u tom dijelu.

Poslanik Vladislav Bojović je u svojoj riječi iznio nekoliko načelnih ocjena vezano za Zakon o tužilaštvu, ističući da, bez obzira na stručnost članova radne grupe i predviđene reforme, zakonski mehanizmi ne mogu potpuno eliminisati prostor za politički uticaj na rad tužilaštva. S tim u vezi, istakao je da navedeni razlozi za donošenje zakona i jačanje nezavisnosti pravosuđa nijesu adekvatni, jer se nezavisnost može obezbijediti samo doslovnim sprovođenjem zakona, što kod nas ne postoji. Dalje je naveo da nacrtima zakona nijesu dovoljno razrađeni antikorupcijski mehanizmi, posebno u pogledu provjere i kontrole imovinskog stanja tužilaca. Na kraju, naglasio je da se velike nadležnosti daju Tužilačkom savjetu, te da to nije politički nezavistan organ koji će apolitično ocjenjivati tužilački rad.

Poslanik Milorad Vuletić je u svojoj riječi naveo da je Zakonom o Sudskom savjetu predviđeno da se izbor sudije vrši nakon dvije godine obavljenog pripravnčkog staža, što je relativno kratak period, pa je predlog da se iskustvo poveća makar na tri godine. Takođe, poslanik Vuletić je iznio dilemu u dijelu da se neće ocjenjivati sudija koji bude odsutan najmanje godinu dana sa rada, te nije jasno da li je to sankcija za sudiju koji je bio spriječen da vrši sudijsku funkciju u tom periodu. Na kraju, postavio je pitanje šta znači sposobnost prilagođavanja promijenjenim okolnostima, te ko bi to cijenio.

Poslanica Azra Jasavić je naglasila da smatra važnim pitanje opšte sposobnosti, propisano članom 74, iz razloga što je kroz svoj rad upoznala

profesionalce koji ne znaju baš najbolje da ispoštuju stranku, tako da je dobro što imamo kandidate za sudiju koji prolaze teorijski i praktični rad, te se mogu sagledati sve vrijednosti. Ovo su jako važni zakoni, iz razloga što o sudbini građana moraju odlučivati oni koji su najbolji u društvu, te je zato važno izabrati kvalitetne ličnosti. S tim u vezi, iskazala je zadovoljstvo što je ovim zakonima započet proces reforme i krenulo se pozitivnim pravcima ka osvajanju vladavine prava. Takođe, istakla je da je, po njenom mišljenju, dobro što je predložen zatvoren sistem, iz razloga što se sa godinama rada u konkretnoj oblasti stižu finese, koje ne mogu imati ljudi iz druge branše, ali da je dobro da se sagledaju svi kvalitetni predlozi.

Poslanica Snežana Jonica je napomenula da će, iz razloga racionalnosti vremena, svoje predloge i sugestije dostaviti u pisanoj formi.

Branka Lakočević je odgovorila da svaki sudija ima službenike koji mu pomažu u radu i sa njima treba da ima dobru komunikaciju, a razlog zbog kojeg su se opredijelili za predložene kriterijume, je svakodnevna komunikacija sa strankama. Što se tiče predloženih uslova, naglasila je da su isti kao ranije, a vezano za ocjenjivanje, navela je da se u slučaju odsustva od godinu dana, ne može procijeniti nečiji rad, iz razloga što u tom periodu nema rezultata rada, i zato će se oni ocjenjivati tek nakon tri godine ukupnog rada.

Miljana Radović, član Radne grupe, odgovorila je da će vezano za navedene kontradiktornosti imati u vidu predložene sugestije i konkretna pitanja će se predvidjeti Zakonom o Specijalnom tužilaštvu, koji je u izradi.

Nataša Radonjić, vezano za oduzimanje predmeta iz rada specijalnog tužilaštva, odgovorila je da ovdje nema prostora da se predvidi širi okvir krivičnih djela i fokus je samo na krivična djela iz nadležnosti specijalnog tužilaštva.

Stanka Vučinić, član Radne grupe, je u svom odgovoru navela da motiv predlaganja rješenja koja se odnose na zatvoreni sistem nije „zatvaranje u kaste“, već to što se u višem, apelacionom i Vrhovnom sudu donose odluke o predmetima sudija iz ostalih sudova, a to ne može cijeliti neko ko nikada nije radio u sudnici. Takođe, predloženo da je se napredovanje u radu vrši na osnovu ranijih ocjena u radu sudija, tako da se ni u tom dijelu ne može izjednačiti takvo napredovanje, sa onim koje npr. advokati ostvare na testu. S tim u vezi, istakla je da zalaganje za izgradnju smostalnog, nezavisnog i nepristrasnog sudstva podrazumijeva oslobađanje od svih vrsta uticaja, i mišljenja je da će usvajanjem predloženih rješenja sudije lakše dokazivati nepostojanje političkog uticaja i ostvarivanje samostalnosti i nepristrasnosti u radu. Stanka Vučinić je pojasnila da su prilikom izrade zakonskih tekstova bili ograničeni odredbama Ustava, kao i obavezama koje je država preuzela u pregovaračkom procesu. Vezano za predsjednika suda, navela je da on mora biti menadžer, iz razloga što donosi program rada suda, raspoređuje sudije, finansijski je nalogodavac u sudu, i poslove obavlja uz pomoć generalnog sekretara.

Poslanica Azra Jasavić je u svom komentaru navela da su sva ova pitanja suština vladavine prava i važno bi bilo da u zakonske odredbe uđe način na koji se formira komisija za ocjenjivanje, te da se to pitanje ne svede na odredbe poslovnika.

Poslanica Draginja Vuksanović je dodatno pojasnila da ja saglasna da neko ko konkuriše za sudiju apelacionog i višeg suda treba da prođe određeno testiranje

shodno tom nivou, ali sporno je što nijesu određeni kriterijumi za napredovanje onih koji su pravnici sa položenim pravosudnim ispitom i koji se bave praktičnim radom.

Poslanica Snežana Jonica, zamjenica predsjednika Odbora, zaključila je raspravu i istakla veliki značaj što su se poslanici na ovaj način upoznali sa nacrtima tekstova zakona, uz podsjećanje da će zainteresovani članovi Odbora predloge i sugestije dostaviti Radnoj grupi pisanim putem.

Za izvjestioca Odbora, na sjednici Skupštine određena je poslanica Snežana Jonica, zamjenica predsjednika Odbora.

Sjednica Odbora je završena u 13 sati i 5 minuta.

Zapisnik sačinila:

Sekretarka Odbora
Slavica Mirković

Predsjednik Odbora
Rifat Rastoder